

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 12 czerwca 2023 r.

Znak: ZPS-3.431.13.8.2023.JD

**Pani
Edyta Czarnuch
Dyrektor
Centrum Obsługi Placówek
Opiekuńczo - Wychowawczych
w Sławnie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust.1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 16 i 17 maja 2023 r. została przeprowadzona kontrola w trybie uproszczonym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 2, przy ul. Cieszkowskiego 4a w Sławnie. Czynności kontrolne prowadzone były w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 2 i w Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Sławnie przy ul. Cieszkowskiego 4b. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 53/2023 z dnia 29 marca 2023 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Joanna Dunajewska – inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem oraz Joanna Płachta – starszy inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli była analiza zagadnień zawartych w piśmie z Biura Rzecznika Praw Dziecka z 22 marca 2023 r. (znak ZEW.441.352.2023.ZA), dotyczącym małejletniej wychowanki O.O. Kontrolą objęto okres od 16 grudnia 2022 r. do 17 maja 2023 r.

akta kontroli str. 1-8

Podstawy dokonanych ustaleń:

- informacje przekazane przez dyrektora centrum,
- rozmowa przeprowadzona z 7 wychowankami,
- oględziny pomieszczeń placówki,
- analiza dokumentacji wychowanki O.O.,
- rozmowy przeprowadzone z panią E.P. –wychowawcą prowadzącym wychowankę O.O.
- rozmowy przeprowadzone z pozostałymi 4 wychowawcami O.O. i 2 specjalistami,
- analiza dokumentacji prowadzonej w placówce i centrum.

Działalność placówki w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z uchybieniami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Określenia użyte w wystąpieniu:

placówka – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Sławnie

centrum – Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Sławnie

dyrektor – dyrektor Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Sławnie

wychowawca prowadzący – wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka

Informacje ogólne o kontrolowanej jednostce.

osoba kierująca jednostką w okresie objętym kontrolą		Placówką kieruje Pani Edyta Czarnuch, dyrektor Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Sławnie. W okresie objętym kontrolą nie było zmian na stanowisku dyrektora.
dokumenty regulujące funkcjonowanie placówki	statut	uchwała nr XIX/VI/146/20 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 17 listopada 2020 r.
	regulamin	uchwała nr CIII/337/21 Zarządu Powiatu w Sławnie z dnia 8 lutego 2021 r.
	zezwoleń wojewody	decyzja nr 2/2021 z 11 stycznia 2021 r.
typ placówki		socjalizacyjna, interwencyjna i specjalistyczno-terapeutyczna
liczba miejsc określona w regulaminie placówki		14
wychowankowie	liczba dzieci umieszczonych na dzień kontroli	13
	liczba dzieci mieszkających poza placówką	6
	wiek najmłodszego dziecka/najstarszego wychowanka lub osoby pełnoletniej	1/17 lat
pracownicy placówki	wychowawcy	5

W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 2 w Sławnie na dzień kontroli przebywało 13 dzieci w wieku od 1 roku do 17 lat. W rozmowach z kontrolującymi nie wzięło udziału 6 wychowanków (2 małych poniżej czwartego roku życia oraz 4 mieszkających poza placówką).

Podczas kontroli, analizie podlegały zagadnienia wskazane w piśmie z Biura Rzecznika Praw Dziecka z 22 marca 2023 r. (znak ZEW.441.352.2023.ZA) dotyczące realizacji wybranych zadań placówki, ze szczególnym uwzględnieniem umieszczenia małej wychowanki O.O. w jednym pokoju wraz z małą matką z córeczką. W związku z niepokojącymi informacjami zawartymi w powyższym piśmie przed kontrolą wystąpiono do Starosty Sławieńskiego o udzielenie informacji dotyczących wychowanki, na które udzielona została odpowiedź.

1) Przestrzeganie praw dziecka w zakresie:

- Relacji pomiędzy dziećmi i pracownikami

Na pytanie *z kim możesz porozmawiać o swoich problemach?*, sześcioro dzieci wskazało wychowawców (w tym troje dodało: z każdym wychowawcą). Po jednej osobie wskazało: pana Krzysztofa, panią Klaudię, panią Edytę, panią Ewę, panią Gosię, opiekuna prawnego, koleżankę, kolegę, a jedna nie wiem - mamę (codziennie z nią rozmawiam telefonicznie). Sześcioro dzieci wymieniło pracowników placówki, z którymi mają dobre relacje. Jedna osoba stwierdziła, że nie lubi o nic prosić żadnego z wychowawców, woli mamę. Cztery osoby wskazały panią Ewę, po trzy - panią Edytę i pana Krzysztofa, po dwie - wszystkich, panią Paulę i panią Anitę, po jednej - panią Gosię i swoją wychowawczynię.

Trzech wychowanków wskazało także pracowników, z którymi mają złe relacje: 2 osoby - panią Gosię, jedna osoba - panią Paulę, panią Ewę (nieraz), jedna osoba podała, iż jednego wychowawcy nie lubi. Cztery osoby podały, że w placówce nie ma osób, z którymi miałyby złe relacje.

Pracownicy swoje relacje z wychowankami ocenili: 3 osoby - bardzo dobrze, 1 osoba - pozytywnie oraz 3 osoby - dobrze.

- Systemu nagród i kar, tryb odwoławczy od kary

Poproszono dzieci o wymienienie nagród stosowanych w placówce. Wychowankowie podali po jednej osobie - dłuższe oglądanie TV, zajęcia sportowe. Czworo wymieniło pochwały i podwyższone kieszonkowe, a dwoje stwierdziło, że nie wie jakie są nagrody stosowane w placówce.

Na pytanie *wymień kary stosowane w placówce* dzieci odpowiedziały: czasowe zabieranie telefonu (np. do czasu odrobienia lekcji, wykonania dyżuru) - 5 dzieci, obniżenie kieszonkowego - 1 dziecko, nie miałam kary - 3 dzieci, zakaz wychodzenia na dwór - 1 dziecko (uczeń Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sławnie, który sam nie może wychodzić poza placówkę), oraz kara siedzenie w pokoju - 1 dziecko (małoletnia matka). Podczas rozmowy wyjaśniającej dyrektor poinformował, że nie była to kara (siedzenia w pokoju), bo takiej kary w placówce nie stosuje się. Sytuacja dotyczyła małej matki, która zaraz po urodzeniu dziecka chciała wychodzić wraz z dzieckiem np. w godzinach wieczornych do swoich kolegów i koleżanek.

Na pytanie *co możesz zrobić, jeżeli nie zgadzasz się z karą* czworo dzieci odpowiedziało, że nie wie bo nie miało kary, pięcioro - porozmawiać, dwoje - nic i jedno - iść do dyrektora.

- Ochrony dzieci przed przemocą w placówce

Podczas kontroli prowadzono rozmowy z dziećmi na temat niepokojących je zachowań ze strony pracowników placówki. Na pytanie: *czy kiedykolwiek czułeś się szykanowany, zastraszony, ośmieszony, czy grożono Tobie wyrzuceniem z placówki, wywiezieniem do ośrodka, policją, sądem, jeżeli tak, to przez kogo?*, sześcioro wychowanków odpowiedziało, że nie. Jedna wychowanka (małoletnia matka z dzieckiem) odpowiedziała *tak, niektórzy wychowawcy mówili, już jak Bianka się urodziła, że mogą mi dziecko odebrać jak nie będę się nim opiekować. Miałam wtedy depresję, opiekę psychiatryczną, brałam leki.*

Dyrektor wyjaśnił, że po porodzie wychowance trudno było pogodzić się z nową sytuacją rodzicielstwa, obserwowano u dziewczynki różne nastroje, płaczliwość. W związku z tym konsultowano małą matkę z psychiatrą pod kątem depresji, przyjmowała zalecane przez lekarza leki, ale depresji nie zdiagnozowano. Ponadto pracownicy, dyrektor centrum, sędzia

podczas sprawy sądowej poinformowali wychowankę o konsekwencjach nie sprawowania opieki nad nowonarodzonym dzieckiem.

Na pytanie *czy sam doświadczyłeś zachowania któregośkolwiek z pracowników, które by Ciebie zaniepokoiło, zdziwiło, oburzyło lub wywołało inne uczucie, jakie?*, sześcioro dzieci odpowiedziało, że nie. Jedno dziecko odpowiedziało - teraz jest dobrze.

Gdy zapytano dzieci *czy byłeś świadkiem (widziałeś, słyszałeś sam lub od innych wychowanków czy wychowawców) zachowań któregośkolwiek z pracowników wobec innego dziecka z placówki, które Ciebie zaniepokoiło, zdziwiło, oburzyło lub wywołało inne uczucie, jakie?*, wszystkie dzieci odpowiedziały, że nie.

Pracowników placówki również zapytano, *czy była Pani/Pan świadkiem niepokojących zachowań pracowników placówki (osób dorosłych) wobec wychowanków? Jak Pani/Pan zareagowała?* oraz *czy słyszała Pani/Pan o niepokojących zachowaniach pracowników placówki (osób dorosłych) wobec wychowanków? Jak Pani/Pan zareagowała?* Wszyscy pracownicy zaprzeczyli.

- Uwzględniania zdania dziecka

Wszystkie dzieci powiedziały o czym mogą decydować w placówce, wymieniły – w co się ubieram, o zmianie szkoły, o spędzaniu czasu wolnego, o kupowaniu rzeczy, o wydawaniu swoich pieniędzy, co jem, o wyjściu do sklepu, o wszystkim, o tym jakich mam przyjaciół. Zapytano też wychowawców *o czym mogą decydować wychowankowie?*, odpowiedzieli: o wydawaniu swoich pieniędzy, o zmianie szkoły, o kupowaniu rzeczy, w co się ubiorą, o zajęciach dodatkowych, o rozwoju zainteresowań, o spędzaniu czasu wolnego, o tym gdzie chcą jechać na wakacje, o wyborze lekarza i posiłków.

Na pytanie *czy pyta Pani/Pan wychowanków o zdanie w sprawach ich dotyczących i czy jest ono uwzględniane przy podejmowaniu decyzji?*, wszyscy pracownicy odpowiedzieli twierdząco (w tym jeden dodał: zawsze liczę się ze zdaniem dzieci, zawsze pytam).

Na pytanie *czy masz możliwość kontaktowania się z bliskimi osobami?*, wszyscy wychowankowie odpowiedzieli, że mają taką możliwość.

Kontrolujący w rozmowach z dziećmi zadali pytanie *co chciałbyś zmienić w placówce?*, wychowankowie odpowiedzieli:

- godziny pójścia do pokoju, by móc dłużej oglądać telewizję – 1 dziecko,
- żebym mógł sam chodzić do szkoły i na dwór – 1 dziecko (uczeń Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sławnie, który sam nie może wychodzić poza placówkę).

Czterech wychowanków odpowiedziało, że nic nie chce zmienić, a jeden wychowanek nie wiedział co chce zmienić.

Na to samo pytanie pracownicy udzielili następujących odpowiedzi:

- dodatkowy pokój – 3 osoby,
- mniej liczne pokoje – 2 osoby,
- żeby były toalety dla personelu – 2 osoby,

Trzech pracowników odpowiedziało, że nic nie chce zmienić.

Uzyskane z rozmów indywidualnych z dziećmi i pracownikami informacje nie wskazują, aby w placówce naruszane były prawa dziecka w badanych zakresach. Zespół kontrolujący

stwierdził, że wszyscy wychowawcy oraz sześćcioro wychowanków ocenia relacje pomiędzy dziećmi, a pracownikami pozytywnie. Jedno nie wie jak ocenić swoje relacje z pracownikami. Ponadto żadne dziecko ani pracownik nie było świadkiem zachowań przemocowych w placówce. Kontrolujący przekazali powyższe informacje dyrektorowi.

akta kontroli str. 9-47

2) Działania podejmowane wobec wychowanków w okresie adaptacyjnym

Zgodnie z oświadczeniem dyrektora każdy wychowanek objęty jest pomocą specjalistyczną w okresie adaptacyjnym. Prowadzone są działania wspierające rozmowy indywidualne i motywacyjne z psychologiem, wsparcie i pomoc psychologiczna. Nowoprzyjętym wychowankom udzielana jest pomoc pedagogiczna w postaci wzmocnienia samooceny celem motywacji do nauki poprzez zajęcia wyrównujące braki w podstawach programowych. Prowadzone są zajęcia grupowe z pedagogiem i z psychologiem w zakresie rozwijania kompetencji emocjonalno – społecznych, trening budowania pozytywnych relacji – konstruktywne sposoby rozwiązywania konfliktów, profilaktyka uzależnień, nabywanie umiejętności asertywnej komunikacji, sposoby zastępowania agresji i przemocy, skutki i konsekwencje prawne stosowania przemocy.

Ponadto w zależności od potrzeb i sytuacji dziecka oraz wskazań zawartych w opiniach z poradni psychologiczno – pedagogicznych prowadzone są zajęcia dodatkowe na rzecz pomocy dziecku: zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, rozwijanie mocnych stron dziecka, doskonalenie umiejętności samokontroli, wdrażanie do samodzielności w podejmowanych działaniach, eliminowanie niepowodzeń szkolnych oraz ich emocjonalnych konsekwencji, dostrzeganie uzdolnień wychowanków oraz radzenie sobie z przeszkodami adaptacyjnymi w środowisku szkolnym.

akta kontroli str.63 – 64

3) Analiza indywidualnego przypadku O.O.

Sytuacja rodzinna i prawna:

wychowanka O.O., ur. w styczniu 2007 r., do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 2 w Sławnie została przyjęta 16 grudnia 2022 r. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczecinie, w związku z rozpoczęciem odbywania przez matkę kary pozbawienia wolności. Było to trzecie umieszczenie w pieczy zastępczej. Matka ma ograniczoną władzę rodzicielską ze względu na wieloletnie zaniedbania opiekuńczo – wychowawcze, a ojciec został pozbawiony władzy rodzicielskiej. Z pisma Starosty Sławieńskiego z dnia 17 maja 2023 r. wynika, że matka nie posiadała zatrudnienia, zaniedbywała sytuację szkolną córki, nie wywiązywała się ze zobowiązań nałożonych na nią przez sąd rodzinny. Odmawiała pomocy i wsparcia instytucjonalnego, nie współpracowała z asystentem rodziny i kuratorem sądowym oraz nie korzystała z oferowanych jej form wsparcia instytucjonalnego. Odbywała karę pozbawienia wolności od 16 grudnia 2022. W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w Goleniowie mama O.O. utrzymywała regularny kontakt telefoniczny i listowny z dzieckiem, który aktualnie nadal jest utrzymywany. Zgodnie z informacją zawartą w piśmie Starosty Sławieńskiego z 17 maja 2023 r. rozmowy telefoniczne przepełnione są silnym ładunkiem emocjonalnym. Często przebiegają w trybie nakazu i zakazu. Zaobserwowano, że relacja pomiędzy matką i córką charakteryzuje się zależnością emocjonalną, która niekorzystnie wpływa na więź w relacjach rodzic – dziecko. Do chwili obecnej matka nie podjęła współpracy ze specjalistami z centrum, pomimo proponowanej pomocy. Jeden raz kontaktowała się z psychologiem. Pozostaje w kontakcie

telefonicznym z wychowawcami placówki. Wychowanka jest związana emocjonalnie z mamą, która 8 marca 2023 r. opuściła zakład karny.

Sytuacja szkolna i funkcjonowanie wychowanki:

dziewczynka ma roczne opóźnienie szkolne (powtarza klasę VII szkoły podstawowej, ze względu na absencję szkolną). Do czasu umieszczenia w placówce, w I semestrze miała liczne nieobecności szkolne. W opinii poradni psychologiczno – pedagogicznej nr 2/22/23 z 1 września 2022 r. stwierdzono trudności w nauce i realizacji obowiązku szkolnego, duże zaległości w opanowaniu podstawowych wiadomości i umiejętności z gramatyki języka polskiego i matematyki wymaganych na danym poziomie kształcenia. Po umieszczeniu w placówce, od 2 stycznia 2023 r. O.O. rozpoczęła naukę w Szkole Podstawowej nr 3 w Sławnie. Dyrektor oświadczył, że od chwili przybycia do placówki dziewczynka zaczęła realizować obowiązek szkolny, regularnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i osiągać dobre wyniki w nauce, co sprzyja ogólnemu rozwojowi dziecka. W rozmowie z kontrolującymi stwierdził, że aktualnie jest obowiązkową uczennicą (bardzo chętnie wstaje do szkoły i punktualnie z niej wraca), nie sprawia problemów wychowawczych, odrabia prace domowe i uzyskuje dobre wyniki w nauce, co rokuje ukończeniem siódmej klasy.

Jak wynika z opinii dyrektora, przedłożonych w czasie kontroli dokumentów oraz pisma Starosty Sławieńskiego z dnia 17 maja 2023 r. proces adaptacji dziewczynki miał trudny przebieg. Do chwili obecnej O.O. wymaga wsparcia i motywacji w budowaniu relacji rówieśniczych, w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej i wychowawczej. Mimo podejmowanych działań do tej pory nie udało się jeszcze wychowance nawiązać bliższych relacji z innymi rówieśnikami i dorosłymi. Oliwia nadal izoluje się od rówieśników zarówno w placówce jak i w szkole. Wychowawca prowadzący w kartach pobytu wychowanka opisywał stan emocjonalny dziecka. Według niego początkowo wychowanka była zagubiona i dużo płakała, nie chciała z nikim rozmawiać, ale po kilku dniach i rozmowach z wychowawcą zmieniła swoje nastawienie. Zaczęła pytać się o wszystko i zgłaszać swoje potrzeby. W okresie pierwszych trzech miesięcy po przybyciu do placówki dziewczynka powoli zaczęła się aklimatyzować. W lutym 2023 wychowawca w obserwacjach zapisał, że już nie płacze, częściej rozmawia z innymi dziećmi w placówce, ale najczęściej można ją zobaczyć na wieczornych konwersacjach z koleżanką podczas przygotowywania kolacji (śmieją się i rozmawiają na różne tematy). W marcu 2023 r. wychowawca wpisał, że dziewczynka coraz częściej się uśmiecha, rozmawia z wychowawcami jak również z innymi koleżankami i kolegami. Z analizy dokumentów wychowawcy prowadzącego wynika, że w placówce O.O. prezentuje się jako skromne dziecko. Ponadto z jego wpisów wynika, że O.O. jest bardzo samodzielna, dokładnie, samodzielnie i bez przypominania wykonuje czynności samoobsługowe, oraz, że zrobiła postęp w relacjach z wychowankami. Do chwili obecnej dziewczynka wymaga wsparcia i motywacji w budowaniu relacji rówieśniczych w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej i wychowawczej. Z wielką dbałością podchodzi do higieny osobistej, zawsze jest schludnie i czysto ubrana, utrzymuje porządek w swoich rzeczach prywatnych. Stosuje się do regulaminu i zasad panujących w placówce. Zawsze wraca na czas ze szkoły oraz indywidualnych wyjazdów do miasta.

Jak wynika z pisma Starosty Sławieńskiego z dnia 17 maja 2023 r. dziewczynka w indywidualnych rozmowach ze specjalistami oraz pracownikami centrum informowała, iż jej najważniejszymi osobami w życiu jest mama i pies, mama jest dla niej koleżanką i przyjaciółką i oprócz mamy nikogo nie potrzebuje. Dziecko często w rozmowach z dorosłymi idealizuje obraz matki i domu. Początkowo w placówce zgłaszała swoje niezadowolenie z tego, że mieszka w pokoju z innymi wychowankami, informowała, że nie jest przyzwyczajona do tego, by być z innymi i chciałaby mieszkać sama, tak jak mieszkała z mamą. Pomimo tego placówka nie podejmowała działań mających na celu zabezpieczenie jej

potrzeb w tym zakresie. Z rozmowy z dziewczynką wynika, że chce wrócić do domu. Dyrektor w rozmowie z kontrolującymi oświadczył, że nie ma możliwości przeniesienia O. O. do Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 1, gdyż przebywa w niej 14 dzieci i nie ma miejsc, a w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej Nr 2 jest tylko jeden pokój pięcioosobowy dla dziewcząt.

O.O. na dzień kontroli przebywała w placówce pięć miesięcy. Wskazano, aby w przypadku przedłużających się ponad trzy miesiące trudności w procesie adaptacji dziecka do warunków placówki dostosować zabezpieczenie pieczy zgodnie z emocjonalnymi potrzebami dziecka.

Dokumentacja:

podczas kontroli, ocenie podlegała dokumentacja prowadzona przez wychowawcę małoletniej O.O. Plan pomocy dziecku został opracowany 29 grudnia 2022 r. Cele oraz działania długo i krótko terminowe były ze sobą spójne, ale nie ujmowały działań dotyczących pomocy i wsparcia wychowawcy w okresie adaptacyjnym.

Modyfikację planu pomocy dziecku zaplanowano na 28 czerwca 2023 r.

Karty pobytu dziecka uzupełniane były systematycznie, nie rzadziej niż co miesiąc. Zapisy dotyczyły także adaptacji dziewczynki w grupie.

Pomoc i wsparcie specjalistyczne:

wsparcie specjalistyczne w placówce zapewnia Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Sławnie. Jak wynika z pisma Starosty Sławieńskiego z dnia 17 maja 2023 r. i informacji pozyskanych podczas kontroli specjaliści zatrudnieni w centrum świadczą usługi na rzecz dzieci pięć dni w tygodniu, ponadto każde dziecko może kontaktować się telefonicznie z psychologiem lub pedagogiem w sytuacjach tego wymagających.

Arkusze badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych O.O. prowadzony był systematycznie – wpisy minimum raz w miesiącu. Pomimo braku w planie pomocy dziecku zaplanowanych działań dotyczących pomocy i wsparcia w okresie adaptacji w placówce, były one podejmowane przez specjalistów. Pedagog prowadził z O.O. rozmowy dotyczące poznania się, jej samopoczucia w nowej sytuacji, zainteresowań, zaadaptowania się w nowych warunkach, samopoczucia w grupie, w nowej szkole, w placówce. Udzielana pomoc pedagogiczna miała na celu wzmocnienie samooceny dziecka, udział w zajęciach wyrównujących braki w podstawach programowych. Psycholog prowadził karty udziału w zajęciach prowadzonych przez siebie wraz z opisem ich przebiegu. Wpisów dokonywał kilka razy w miesiącu, przeprowadził: rozmowy wspierające i motywacyjne z dziewczynką mające na celu pomoc w adaptacji, zajęcia mające na celu omówienie myśli i emocji związanych z pobytem w placówce, czy pomocą w utrzymaniu pozytywnych relacji w grupie. Regularnie udzielano dziecku wsparcia i pomocy psychologicznej.

Z opinii psychologiczno – pedagogicznej z dnia 17 maja 2023 wynika, iż w początkowej fazie pobytu dziecka w placówce adaptacja O.O. przebiegała prawidłowo. W pierwszych dniach pobytu reagowała smutkiem i żalem z powodu zmiany miejsca i separacji z matką, co też było adekwatne do sytuacji życiowej dziecka. Obserwowany był jednak duży dystans dziewczynki w nawiązywaniu nowych znajomości oraz w adaptacji miejsca pobytu. O.O. chętnie przyjmowała okazywaną jej pomoc, podejmowała otwartą rozmowę z psychologiem i dzieliła się własnymi doświadczeniami. Jak wynika z opinii psychologiczno – pedagogicznej dotyczącej działań w procesie adaptacji wychowanki O.O. z dnia 17 maja 2023 r. w toku pracy psycholog i pedagog we współpracy z wychowawcami planowali i podejmowali działania ułatwiające O. O. nawiązanie relacji z relacji z wychowankami, wdrażanie do życia placówki, adaptacji w nowym środowisku zamieszkania, w tym w nowej szkole. Działania obejmowały wsparcie psychologiczno – pedagogiczne, tworzenie przyjaznej i życzliwej atmosfery bezpośrednią pomoc wychowawców przy zapoznaniu się z nowym miejscem – zapewnienie

poczuciem bezpieczeństwa, pomocy w każdej sprawie i problemie dziecka, o każdej porze w równym stopniu ze strony specjalistów jak i wychowawców. Jak wynika z opinii psychologiczno – pedagogicznej z 17 maja 2023 r. motywowano O.O. do integracji i spędzania wspólnego czasu z grupą, udziału w organizowanych wyjazdach rekreacyjnych, wspólnych wyjściach, oraz uczestniczenia we wspólnych zajęciach z psychologiem. Praca z psychologiem przestała być efektywna od chwili opuszczenia przez mamę zakładu karnego, koncentrowała się na omówieniu oczekiwań dziewczynki związanych z powrotem pod opiekę matki. Podczas kontroli ustalono, że wychowanka 28 kwietnia 2023 r. odmówiła współpracy z psychologiem pracującym w placówce, w związku z czym umówiono ją na spotkanie 23 maja 2023 r. z psychologiem w Powiatowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Sławnie.

Zespół kontrolny ustalił, że psycholog i pedagog przeprowadzili 9 zajęć warsztatowych z grupą, w których uczestniczyła O.O. Zajęcia dokumentowane były w zeszycie zajęć warsztatowych. Kontrolujący wskazali, aby zajęcia warsztatowe również dokumentować w kartach udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa i pedagoga. Prowadzone zajęcia w których dziewczynka brała udział miały na celu rozwijanie kompetencji emocjonalno – społecznych, trening budowania pozytywnych relacji – konstruktywne sposoby rozwiązywania konfliktów, profilaktykę uzależnień w obszarze zachowań ryzykownych, nabywanie umiejętności asertywnej komunikacji, mikroedukacji dotyczącej skutków i konsekwencji prawnych stosowania przemocy. Przedmiotem rozmów były relacje rówieśnicze, motywowanie do aktywności w grupie oraz pomoc w poszerzaniu kompetencji społecznych i ich znaczenie oraz rola w życiu.

Jak wynika z oświadczenia dyrektora z dnia 17 maja 2023 r. wychowanka O. O. brała także udział w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, których celem było zaspokojenie potrzeb rozwojowych dziecka przez uwzględnienie jego trudności w nauce oraz dostrzeganie mocnych stron, doskonalenie umiejętności samokontroli, wdrażanie do samodzielności w podejmowanych działaniach, eliminowanie niepowodzeń szkolnych oraz ich emocjonalnych konsekwencji, dostrzeganie uzdolnień ucznia, nabywanie umiejętności w radzeniu sobie z przeszkodami adaptacyjnymi w środowisku szkolnym.

Ponadto, placówka organizowała działania mające na celu integrację dziewczynki z grupą rówieśniczą:

- wyjazdy rekreacyjne (Park Trampolin, Kręgielnia, wycieczka do Gdańska);
- wyjścia (pizzernia, lodziarnia);
- wspólne wieczory filmowe;
- wspólne przygotowywanie posiłków, dyskusje i rozmowy na świetlicy.

W rozmowie z kontrolującymi Dyrektor Centrum stwierdził, że pomimo wszystkich działań Oliwia nadal izoluje się od rówieśników zarówno w placówce jak i w szkole.

Analiza informacji zawartych w piśmie z 22 marca 2023 r. (znak ZEW.441.352.2023.ZA), a w szczególności czy pobyt w jednym pokoju z małąletnią matką i jej dzieckiem wpływa niekorzystnie na jej sen, samopoczucie i naukę.

W związku z niepojęciami informacjami zawartymi w piśmie z Biura Rzecznika Praw Dziecka z 22 marca 2023 r. (znak ZEW.441.352.2023.ZA) przeprowadzono rozmowy indywidualne z wychowanką i wychowawcą prowadzącym.

Podczas rozmowy dziewczynka odniosła się do sytuacji zakupów z wychowawcą. Powiedziała, że była razem z Panią Ewą na zakupach, nie lubi chodzić z kimś po zakupy, bo zawsze robiła je z mamą. Kupiła jeansy, bieliznę, spodnie, dwie bluzki, ale ich nie wybierała.

Stwierdziła, że nie chciała robić zakupów, bo nie jest jej nic potrzebne. Musiała się zgodzić pójść po zakupy, bo na początku muszą zrobić z wychowanką zakupy. Nie podobało jej się, bo ma inny styl. Mogła kupić rzeczy w swoim stylu, chyba, ale nie kupiła. Lubi zakupy z mamą. Jak ubrała rzeczy, które kupiła to sama pokazała pani, żeby zobaczyła jak wygląda. Zespół kontrolujący przeprowadził rozmowę z wychowawcą prowadzącym O.O., która odniosła się do powyższej sytuacji. Powiedziała Oliwi, że jest nową wychowanką w placówce i dlatego pójdzie po zakupy, bo jej spodnie i buty są bardzo zniszczone, a zgodnie z regulaminem są na ten cel przeznaczone dla Niej pieniądze. Poszły po zakupy. O.O. wybrała sobie spodnie, bieliznę osobistą, sportowy biustonosz i wychowawca spytał, czy chce może jakiś inny. Ekspedientka zaproponowała inne, koronkowe itp. O.O wybrała jakiś biustonosz i uchyliła kotarę pytając jak wygląda. Wychowawca stwierdził, że to ona musi wybrać i najważniejsze jest czy dobrze się w tym czuje i czy jej się podoba. O.O. Kupiła wybrane przez siebie rzeczy.

Informacje przedstawione tak przez wychowankę, jak i przez wychowawcę dotyczące mierzenia bielizny wskazują, że opisana w piśmie sytuacja wejścia bez zgody dziecka wychowawcy do przymierzalni nie miała miejsca, opisywana sytuacja nie wskazuje na brak poszanowania intymności dziecka.

Na pytanie *czy jesteś wyśmiewana przez kolegów małej matki?*, wychowanka odpowiedziała, że były sytuacje, że pod oknem wystawiali koledzy małej matki. Nie podchodziła do okna. Obudzili wszystkie dziewczyny z pokoju. Tylko jedna z nas wyszła do łazienki zobaczyć kto to. Nikt O.O. nie dokuczał.

Odpowiedzi dziewczynki wskazują, że nikt jej nie dokuczał i nie była wyśmiewana przez kolegów.

Odnośnie pytania *czy któryś z wychowawców źle cię traktuje?*, wychowanka powiedziała, że nie wie, chyba nie, ale usłyszała, że ma się ubierać bardziej kobieco oraz, że wygląda jak wygląda, a wygląda jak nie wiem co. Powyższa odpowiedź wskazuje, że O. O. nie była źle traktowana przez wychowawców. Wychowawca prowadzący O.O nie potwierdził, aby kiedykolwiek się tak wypowiedział. Wychowanka nie wymieniła także żadnego pracownika z którym miałyby złe relacje. Ponadto stwierdziła, że nigdy nie stosowano w placówce wobec niej żadnej kary.

Na pytanie *czy pobyt w jednym pokoju z małą matką i jej dzieckiem wpływa niekorzystnie na jej sen, samopoczucie i naukę?* dziewczynka odpowiedziała, *dziecko przeszkadza mi w pokoju, nie lubię dzieci. Muszę wstawać o szóstej rano i przebywać w pokoju w którym dziecko płacze. Odrabiam lekcje, kiedy dziecka nie ma. Nauki mi dziecko nie utrudnia. Czasami wstaje w nocy, zaczyna płakać, a ja się budzę, bo jestem wrażliwa, próbowałam używać korków do uszu, ale nic to nie daje.*

Wychowawca prowadzący stwierdził, że O.O czasami mówi, że chciałaby inny pokój, że się nie wysypia, ale nie ma możliwości zmiany pokoju dla niej ze względu na warunki lokalowe.

Wypowiedzi dziewczynki i wychowawcy świadczą o tym, że przebywanie w pokoju z małą matką zakłóca sen O.O. Wskazano, aby w miarę możliwości lokalowych umieszczać małe matki z dziećmi w osobnych pokojach.

W piśmie z Biura Rzecznika Praw Dziecka z 22 marca 2023 r. (znak ZEW.441.352.2023.ZA) znajduje się informacja, iż osoba wnosząca sprawę zarzuciła, że *wychowawcy i ośrodek pomimo informacji o silnej więzi matki z córką chcą pozbawić matkę władzy rodzicielskiej.* Z przedstawionej kontrolującym dokumentacji nie wynika, aby placówka podejmowała działania mające na celu pozbawienie matki władzy rodzicielskiej. Dyrektor oświadczył, że od chwili umieszczenia dziecka w placówce do 25 maja 2023 r. nie wnosił żadnych wniosków

o pozbawienie matki władzy rodzicielskiej do instytucji działających na rzecz dziecka. Ponadto w opinii z dnia 27.03.2023 r. przesłanej na prośbę Sądu Rejonowego w Szczecinie VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich w sprawie małoletniej O.O podkreślono silną więź emocjonalną łączącą matkę i dziecko.

Dziewczynka od momentu opuszczenia przez matkę zakładu karnego jest regularnie urlopowana do domu rodzinnego i odwiedzana przez matkę w placówce, a rozmowy telefoniczne są przez nie prowadzone wielokrotnie w ciągu dnia.

akta kontroli str.48 - 79

- 4) Skargi zgłaszane przez wychowanków placówki do dyrektora lub innych pracowników – analiza podejmowanych działań-

Z informacji złożonej przez dyrektora centrum wynika, że w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszonych skarg do dyrektora lub innych pracowników przez wychowanków placówki.

akta kontroli str.71

- 5) Warunki lokalowe, umieszczanie dzieci w pokojach

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 2 w Sławnie mieści się w budynku, który posiada dwa pokoje pięćosobowe i jeden pokój czteroosobowy, dwie łazienki (jedną dla dziewcząt, a drugą dla chłopców), salon i dużą kuchnię wyposażoną w sprzęt AGD. W pokojach są biurka, w kuchni duży stół do nauki. Pokoje są duże i przestronne, wyposażone w zabawki, gry i książki, a placówka jest świeżo po kapitalnym remoncie.

Na pytanie *gdzie odrabiasz lekcje?* sześcioro dzieci wskazało swój własny pokój i biurko, ale też dwoje świetlicę, kuchnię i jedno dziecko odpowiedziało - czasami w szkole. Stwierdziły też, że robią to gdzie indziej niż w swoim pokoju, gdyż pani pomaga (jedno dziecko), w świetlicy jest cisza (dwoje dzieci), żeby się uczył i żeby Pani widziała, że się uczy. Żadna dziewczynka, która mieszka w pokoju z małoletnią nie stwierdziła, że dziecko przeszkadza jej w odrabianiu lekcji, gdyż lekcje odrabiają jak dziecku jeszcze nie ma w pokoju.

Powyższe informacje świadczą o tym, że pobyt małoletniej matki z dzieckiem w pokoju z wychowankami nie zakłóca przebiegu nauki.

Zadano też pracownikom pytanie *kto decyduje o umieszczeniu wychowanka w pokoju?* Sześciu pracowników odpowiedziało dyrektor, dwóch - wychowawczynie, a trzech - koordynator. Na pytanie *jakie kryteria biorą państwo pod uwagę?*, odpowiedzieli: cztery osoby - rozdzielenie płci, wiek i możliwości lokalowe, po dwie osoby - umieszczanie rodzeństwa w jednym pokoju, relacje, charakter i skład grupy.

Na pytanie *czy w placówce wychowankowie mają możliwość odwołania się od decyzji przydzielenia pokoju?*, pięć osób odpowiedziało, że tak, a dwie, że nigdy nie zgłaszano takich potrzeb.

Kontrolujący przekazali powyższe informacje dyrektorowi.

akta kontroli str. 9 – 47 i 72-79

Podczas kontroli nie potwierdzono niekorzystnego wpływu umieszczenia małoletniej wychowanki O.O. w jednym pokoju wraz z małoletnią matką z córeczką – na naukę szkolną, wyśmiewanie jej przez kolegów małoletniej matki, złego traktowania przez wychowawców, zmuszania do zakupu koronkowej bielizny, wejścia wychowawcy bez zgody wychowanki do przymierzalni pod pretekstem sprawdzenia czy bielizna jest dobra. Podczas kontroli stwierdzono, że pobyt wraz z małym dzieckiem w jednym pokoju wpływa niekorzystnie na sen wychowanki. Wskazano, aby w miarę możliwości lokalowych zapewniać małoletnim

matkom z dziećmi osobne pokoje, a w przypadku przedłużających się ponad trzy miesiące trudności w procesie adaptacji dziecka do warunków placówki dostosować zabezpieczenie pieczy zgodnie z jego emocjonalnymi potrzebami.

Ponadto, kontrolujący ustalili, iż cele oraz działania długo i krótko terminowe w planie pomocy dziecku były ze sobą spójne, ale nie ujmowały działań dotyczących pomocy i wsparcia wychowankom w okresie adaptacyjnym w placówce.

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone nieprawidłowości / uchybienia	1) w pierwszym planie pomocy dziecku w działaniach długo i krótkoterminowych nie określono działań dotyczących pomocy i wsparcia w okresie adaptacji w placówce
przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości / uchybień	1) przeoczenie
skutki stwierdzonych nieprawidłowości / uchybień	1) formalne
osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości / uchybienia	dyrektor centrum, wychowawca prowadzący O.O.
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego
wpis w książce kontroli	35
wystąpienie otrzymują	1) Dyrektor Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Sławnie 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W związku ze stwierdzonym uchybieniem, w celu podniesienia jakości pracy placówki

wydaję zalecenie

zwykle:

w pierwszym planie pomocy dziecku w działaniach długo i krótkoterminowych określać działania dotyczące pomocy i wsparcia w okresie adaptacji w placówce.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zalecenia.

.....

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

WŁAŚCIWE PODPISY NA ORYGINALE